

Geologisch Museum Hofland april 2015

Jaaroverzicht activiteiten 2015

1. Ter inleiding

Voor Geologisch Museum Hofland (GMH) was museumjaar 2015 minder succesvol dan de twee voorgaande jaren. Wij ontvingen minder bezoekers terwijl de kosten stegen. Een belangrijke nieuwe kostenpost is het feit dat het museum vanaf 2015 door een professioneel schoonmaakbedrijf wordt gereinigd. Als belangrijkste reden voor het teruglopende bezoek zien wij de langdurige werkzaamheden aan de aan- en afvoer routes van de Hilversumseweg naar de A1, waardoor het museum vele maanden moeilijker te bereiken was. Tegelijkertijd valt er een record aantal bezoekende scholieren te melden. Het oude record uit 1997 met 1836 scholieren is in 2015 nog wat hoger uitgevallen, namelijk 1858! Onze scholenwerkgroep heeft daarmee een prachtige prestatie neergezet.

In de loop van het jaar is ook het medewerkersbestand met 3 afgenomen tot 66. Het museum kan zich nog steeds gelukkig prijzen met zijn capabele en gemotiveerde vrijwilligers. De instandhouding van een gevarieerd medewerkersbestand lijkt iets minder makkelijk te worden; reden om er in 2016 prioriteit aan te geven.

Net voor de jaarwisseling kon een nieuwe tijdelijke tentoonstelling over energie ("Energie...waar gaat dat heen...?") voor het publiek toegankelijk worden, hoewel er nog aan gewerkt wordt. Aan de uitvoeringsfase ging een zorgvuldige en meerjarige planningsfase vooraf.

2. Vanuit het bestuur

2.1. Vergaderingen en bijeenkomsten

De traditionele feestelijke nieuwjaarsbijeenkomst met de medewerkers vond plaats op 11 januari. Naast het gebruikelijke nieuwjaarswensen en een terugblik op de gebeurtenissen van het afgelopen jaar door de voorzitter ontvingen alle medewerkers een attentie in de vorm van een cadeaubon en een - in het kader van de tijdelijke tentoonstelling passende - agaat.

Het bestuur vergaderde maandelijks, naast de talrijke onderlinge consultaties en uitwisseling van berichten per e-mail. Op 24 maart en 24 november zijn er twee avonden voor de eigen medewerkers gehouden, waarop de stand van zaken binnen het museum aan de orde is gekomen en vragen gesteld kunnen worden. Dit naast de gelegenheid die gegeven wordt om elkaar ook informeel te kunnen ontmoeten onder het genot van een hapje en een drankje. Op 28 september was er een geslaagd uitje naar Utrecht met daarbij een bezoek aan het Universiteitsmuseum en een tocht door de grachten.

Op zaterdagochtend 11 april werd er voor het eerst een aparte bijeenkomst georganiseerd voor de vrienden van het museum (vroeger donateurs geheten). De opkomst viel helaas wat tegen, maar het enthousiasme van de aanwezigen was groot.

Ter financiering van de nieuwe energietentoonstelling heeft het bestuur de hulp ingeroepen van de Sesam Akademie, een organisatie die gespecialiseerd is in het onderzoeken van sponsormogelijkheden. Inmiddels heeft zowel de Provincie Noord-Holland als de Rabo Bank bijgedragen. De provincie deed dit in het kader van het internationale 'Jaar van de Bodem' met als voorwaarde speciale aandacht voor het belang van warmte- en koude opslag in de bodem (WKO).

2.2. Museumbezoek

Het bezoekersaantal zakte met bijna 8% ten opzichte van het bezoekersaantal van 2014. Dit teleurstellende resultaat is echter niet verontrustend in het licht van de maandenlange geblokkeerde verkeersdoorstroming richting A1. Na de heropenstelling van deze route heeft het bezoek weer het normale peil gehaald.

Bezoekerscategorie	Aantal
Volwassene (geen MK houder)	1159
Jeugd 12–17 jaar	204
Kind, leeftijd 4-11 jaar	1077
Museumkaarthouders	3931
Vrienden Goois Natuurreservaat	4
Donateur/gratis bezoek	104
Schoolbezoek -basis onderwijs	1289
Schoolbezoek voortgezet onderwijs	433
Schoolleiding	54
Kinderpartijtjes	133
Geoworkshop	0
Groepsrondleidingen	136
Verenigingen met avondbezoek	461
Totaal aantal bezoekers	8985

Tabel 1. Overzicht van de bezoekersaantallen in 2015, ingedeeld naar de diverse geregistreerde bezoekers-categorieën. N.B. In vergelijking met de tabellen 2 en 3 van het schoolbezoek bestaan getalsmatige afwijkingen door registratieverschil tussen kassa-aanslag en telling door onderwijsmedewerkers.

2.3 Financiën

Zie het aparte financieel jaarverslag voor meer gegevens. Het batig saldo is ten opzichte van 2014 gedaald. Dit minder goede exploitatieresultaat is niet alleen te wijten aan minder opbrengsten uit bezoek en winkelomzet. Met name worden nu hogere structurele kosten gemaakt voor tuinonderhoud, schoonmaak van het museum, verzekeringskosten en gestegen vrijwilligersvoorzieningen. Tegenover deze zorgelijke ontwikkelingen staat wel dat er meer geld via externe fondsenwerving aangetrokken werd.

2.4 Samenstelling bestuur en adviesraad eind 2015

Het bestuur van de Stichting Geologisch Museum Hofland is eind 2015 uitgebreid met een extra bestuurslid, die verantwoordelijk is voor de coördinatie van het werk van receptie en winkel. De bestuurssamenstelling is nu als volgt:

- W.J.J. Goetzee (voorzitter)
- A.R. Fortuin (secretaris)
- R. Kreijger (penningmeester)
- Mevr. L. Langeslag
- J. de Vos
- Mevr. H. Kranenburg

Binnen de Raad van Advies vond een mutatie plaats. Em. Hoogleraar Peter Westbroek (Universiteit Leiden) is eind 2015 teruggetreden ten gunste van Prof. Jelle Reumer.

Samenstelling per 1-1-2016:

- G.J. Boekschoten (em. hoogleraar paleontologie VU Amsterdam)
- B. van der Moolen (rentmeester/directeur Stichting Goois Natuurreservaat)
- J.W.F. Reumer (paleontoloog en publicist; em. dir. Nat. Hist. Museum Rotterdam; hoogleraar paleontologie Universiteit Utrecht)
- E.J. Roest (burgemeester gemeente Laren)
- A. S. Schulp (paleontoloog; conservator museum Naturalis)
- G.J. van der Zwaan (Rector Magnificus Univ. Utrecht; hoogleraar biogeologie).

3. Receptie en museumwinkel

De museumwinkel vormt traditiegetrouw een belangrijke bron van neveninkomsten. In 2015 kregen winkel en receptie een facelift, door vergroting van de balie, naast uitbreiding en modernisering van de etalageruimte plus plaatsing van een boekenkast waar ook voorraad in gehouden kan worden. Door deze aanpassingen is de overzichtelijkheid aanzienlijk verbeterd en is de opslagruimte toegenomen. Inmiddels kijkt de winkel uit naar nieuwe producten die een leuke aanvulling zijn op de Energietoonstelling.

Tijdens de schoolvakanties, of de landelijke museumdagen en feestdagen zijn er leuke aanbiedingen geweest. Ook op de jaarmarkten zijn leuke attenties met mineralen en fossielen aangeboden. Daarnaast werden zeer regelmatig raad en win wedstrijdes georganiseerd, zoals 'hoeveel haaiantanden zitten er in deze schaal'.

Sinds 2015 is het mogelijk om in de winkel de Museumjaarkaart aan te schaffen. Dit blijkt een goede serviceverlening te zijn.

4. Museale activiteiten en collectiebeheer

Door de geleidelijke groei van de collecties begint er een duidelijk gebrek aan opbergruimte te komen. Met name de fossielencollectie kampte met opslagruimte. Door subsidies van de Lakeland Foundation en het Rabo Coöperatiefonds is er een mooi depot in het souterrain ingericht op de plaats van de keuken. Begin 2016 zal het depot en de fotografische inrichting ter documentatie van de collectie in gebruik worden genomen.

4.1 Museale commissie

De museale commissie telt op het moment van schrijven 16 leden en overlegt maandelijks op de eerste dinsdagmorgen van de maand. Er vond een voorzitterswisseling plaats.

Een zeer gewaardeerd lid van de museum commissie, Berend Jan Grotenhuis, heeft in Museum Schokland de prestigieuze Van der Lijn onderscheiding in ontvangst mogen nemen uit handen van de burgemeester van de Noordoostpolder. Dit voor zijn jarenlange inzet voor de amateurgeologie in Nederland. Volgens de Commissie Van der Lijn-Boelens-Hellinga is *"Deze prijs hem toegekend als waardering voor zijn jarenlange en onvermoeibare inzet om de kennis van de geologie van Nederland onder amateurs te verbreiden. Hij deed en doet dit het organiseren van cursussen en het houden van lezingen. Ook organiseert en leidt hij geologische cursussen in binnen- en buitenland."*

Figuur 1. Berend Jan Grotenhuis met echtgenote en zijn zojuist ontvangen onderscheiding. Daarnaast burgemeester van der Werff van de gemeente Noordoostpolder.

Op 12 oktober 2015 is door middel van een feestelijke avond afscheid genomen van Peter Noordegraaf. Peter was jarenlang een buitengewoon creatieve en stuwende kracht binnen de museale commissie.

4.2 Collectiebeheer en exposities

Ook in 2015 werden vele privécollecties geschonken. De verwerking daarvan kostte de betrokken registratiegroep meer tijd dan de afgelopen jaren. Daardoor bleef er weinig tijd over voor het opschonen van de museale collectie. Wel is een begin gemaakt met het selecteren en schiften van de mineralen collectie. De computer voor het beheer van de stenen- en mineralen collectie is in 2015 vervangen door een eigentijds model. In november is begonnen met de

ontmanteling van de agaten tentoonstelling, gevolgd door de inrichting van de Energietentoonstelling (Energie – waar gaat dat heen?”. Een en ander in samenwerking met de medewerkers van de Technische Commissie en ICT- en mediagroep, Hoewel eind 2015 nog niet helemaal voltooid kon deze tentoonstelling net voor de Kerst voor het publiek worden opengesteld. De officiële opening is echter in voorjaar 2016.

De nieuwe vaste tentoonstelling “Goois Verleden” is een integraal onderdeel geworden van ons museum, maar heeft nog enkele verbeteringen die in 2016 op de werklijst staan. De audiotour voor deze expositie kwam gereed en ook kreeg de fluorescentiekast een eigentijds uiterlijk.

Er is een actie gestart om overtollige inventaris en/of museale attributen van de hand te doen, dan wel deze een betere bestemming in andere musea te geven of helemaal af te voeren. Dringend ruimtegebrek is hiervoor de directe aanleiding.

4.3 Lezingen derde zondag van de maand

Er werden weer de gebruikelijke zondagmiddaglezingen gehouden, geheel verzorgd door gastsprekers.

- 18 januari: Prof. Dr. Ronald van Balen (VU): Breuken en natuurlijke aardbevingen in Nederland.
- 15 februari: Dr. Wout Nijman (UU): De vroege aarde en haar burens.
- 15 maart: Dr. Ernst Burke: Hoeveel mineralen zijn er en wanneer is een mineraal nieuw?
- 19 april: Dick Slagter: De evolutie van de mens.
- 17 mei: Prof. Dr. Jan Sevink (UvA): Het Geopark Gooi en Vecht: Wat is dat?

- 20 september: Prof. Dr. Reinoud Vissers (UU): De vroege aarde, wat maakt onze planeet zo bijzonder?
- 18 oktober: Dr. Marco Langbroek: Neanderthaler, de stereotypen voorbij.
- 15 november: Dr. Leo Kriegsman (Naturalis): Diepenveen, de vijfde Nederlandse meteoriet.

4.4 Wisseltentoonstellingen

Het speciaal tot grot verbouwde filmzaaltje blijft in gebruik als afzonderlijke attractie. Deze grot, met daarin een sjamaan die het verhaal over de opkomst van de mens vertelt, valt bij het publiek nog steeds zeer in de smaak. In verband daarmee blijft ook de presentatie over grottenkunst nog een tijd bestaan.

De grote wisseltentoonstelling van 2015 ging over agaten ("Agaten – schoonheid in het duister"). Deze tentoonstelling omvatte naast een selectie uit de grote collectie van het museum zelf ook een aantal schitterende agaten uit de collectie van het ACAM in Antwerpen, naast bijdragen van enkele andere verzamelaars.

Figuur 2. Fig. 2. Enkele vitrines van de agatententoonstelling.

Al in 2013 is een werkgroep begonnen met de voorbereiding

van een expositie over Energie, die in maart 2016 zal worden geopend. Veel relevante zaken over Energie, zoals winning, gebruik en toekomstperspectief worden op aanschouwelijke manier verwoord in posters, gebruiksvoorwerpen en een heus Energie Laboratorium.

Voor 2017 wordt een tentoonstelling voorbereid over de archeologie van het Gooi en omstreken in samenwerking met de Stichting Naerdincklant.

De kortdurende exposities (de 'mini-exposities') in de kleine vitrine kunnen snel gewisseld worden en illustreren een speciaal onderwerp of object. Dit jaar waren er exposities over natuurlijk glas, industrieel geproduceerd glas, de kleur van mineralen en het kubische (of isometrische) kristalsysteem.

4.5 Andere initiatieven en werkzaamheden

Leden van de museale commissie zijn regelmatig op zondag aanwezig om bezoekers die dat op prijs stellen rond te leiden. Ook is een begin gemaakt met het op zaterdag eveneens gidsen beschikbaar stellen voor rondleiding. De zondagen zijn doorgaans het drukst bezocht. Diverse rondleidingen voor groepen werden verzorgd. Ook leverden sommige medewerkers bijdragen voor het Hofland Journaal.

Op 6 juni verzorgde de commissie een presentatie voor de Werkgroep Tertiaire en Kwartaire Geologie van de Nederlandse Geologische Vereniging.

Aan het "Huis van Hilde", het archeologisch centrum van de provincie Noord-Holland zijn enkele windkanters uitgeleend.

Op 7 september was de gebruikelijke determineerdag van gevonden mineralen, stenen en fossielen.

De Nationale Museumweek van 18-26 april had als thema "Ons echt Goud" met de bedoeling om eens een pronkstuk extra in het zonnetje te zetten. Als kroonjuweel kozen wij

het fraaie stuk “zeebodem” uit Marokko met 400 miljoen jaar oude, schitterend geconserveerde zeelelies. Als deelnemer aan het landelijke Weekend van de Wetenschap op 3/4 oktober (en een viertal dagen later in oktober) werd een presentatie gegeven waarbij de fluorescentie van materialen centraal stond. Ruim 100 deelnemers wilden dit wel eens ervaren.

4.6 Zaag- en slijpatelier

Ook in 2015 zijn de nodige gesteenten gezaagd, geslepen en/of gepolijst. Bezoekers kunnen tijdens openingstijden van het museum regelmatig kijken hoe gesteenten bewerkt worden. Daarnaast is er de blijvend populaire mogelijkheid om in de museumwinkel een gesloten geode bol te kopen en deze door te laten zagen (dit in principe op de woensdagmiddagen), om zo de inhoud zichtbaar te krijgen. Elke keer voor de vaak jonge kopers en hun begeleiders een spannend moment.

4.7 Stenentuin en tuinonderhoud

In 2015 is de werkgroep voor de stenentuin van samenstelling veranderd. Er is een ambitieus en ter zake kundig team aan het werk gegaan, met zichtbaar resultaat. Zo is er o.a. veel achterstallig snoeiwerk verricht en is de vijver uitgebaggerd, zijn kleine lekken in de vijverfolie gedicht en is er een meerjaren onderhoudsplan.

In de museale commissie is uitgesproken dat de stenentuin vooral gezien moet worden als een openlucht ruimte van het museum. In samenwerking met de tuingroep en gecoördineerd vanuit het bestuur is een uitgebreid voorstel geschreven om de stenentuin zo goed mogelijk binnen het geheel van het GMH te integreren. In 2016 zullen onderdelen van dit plan hun beslag krijgen.

Een eerder plan om toendraplant als “IJstijdvegetatie” te tonen is opgegeven. Wel zijn nog enkele polletjes van de toendraplant Rozenkransje geplant.

5 Educatie

De vrijwilligers-leden van de Scholenwerkgroep en de Werkgroep Kinderactiviteiten en Geopartijtjes verzorgen educatie van de jeugd. Deze werkgroepen omvatten eind 2014 respectievelijk 19 en 5 medewerkers. Volwasseneneducatie vindt plaats door middel van aangevraagde groepsrondleidingen en eventuele seminars. Deze vorm van educatie is veel kleinschaliger dan de ontvangst en instructie van jeugd in schoolverband. Het museum heeft geen faciliteiten voor buitenschoolse opvang. Alleen zeer incidenteel kan BSO geboden worden. Slechts 1 groep heeft het museum een keer bezocht.

5.1. Scholenbezoek

In totaal bezochten 1874 scholieren, afkomstig uit Basis-, Voortgezet- en Middelbaar onderwijs, het museum. Dit aantal is een toename van 426 leerlingen ten opzichte van 2014. Voor het Basisonderwijs (BO) zijn lessen verzorgd voor in totaal 30 scholen uit 14 gemeenten, die met 56 deelnemende klassen 8 programma's volgden. In totaal waren dit 1391 leerlingen. Dit is een toename van 303 ten opzichte 2014, maar vrijwel gelijk met het aantal BO leerlingen in 2013.

Het zal niemand verbazen dat vooral scholieren uit de regio het museum het meest bezoeken, met name leerlingen uit Hilversum, (434), gevolgd door Bussum (212) en Laren (183). Daarbij is het wel opvallend dat slechts 12 van de 30 bezoekende scholen in 2014 ons

ook in 2015 bezochten. Scholen maken duidelijk keuzes in hun leerdoelen en variëren daarbij. Drie van de vijf scholen met het hoogste aantal bezoekende leerlingen zijn Montessorischolen.

Het meest gevraagde lesprogramma is net als vorig jaar “Jagers-Verzamelaars, Boeren” en als tweede ook weer “Max en de Toverstenen”. Samen zijn deze programma’s goed voor bijna de helft van alle gepresenteerde programma’s). Deze voorkeur heeft zeer waarschijnlijk te maken met het feit dat de meeste leerlingen uit de onderbouw afkomstig zijn.

Met het Goois Natuureservaat en het IVN is een opzet bedacht om ook groepen groter dan 30 (en maximaal 60) leerlingen te kunnen ontvangen. Dit kan door opsplitsing in groepen die vervolgens over de aangeboden onderdelen rouleren. Dit najaar is dat eenmalig geprobeerd, met positief resultaat.

Plaats	School	*	Aantal klassen	Aantal leerlingen	Lesprogramma
Achterveld	De Startblok	X	1	22	Jager-Verzamelaar, Boer
Almere	Columbus	X	1	20	Gesteentecyclus
	Cascade Montessorischool	X	2	39	Ontwikkeling van het Leven
Amsterdam	Geert Grooteschool		1	28	Vulkanisme
Baarn	Montinischool	X	3	28+25+27=80	Jager-Verzamelaar, Boer
Bussum	De Hoeksteen		2	29+30 =59	Jager-Verzamelaar, Boer
	Emmaschool	X	1	22	Max en de Toverstenen
	St Vitusschool		1	23	Jager-Verzamelaar, Boer
	Vrije School Michaël		1	29	Gesteentecyclus
	Katholieke Montessorischool	X	3	28+26+25=79	Ontstaan van het Gooi
Hilversum	De Dubbeldekker	X	2	25+24=49	Jager-Verzamelaar, Boer
	Hilversumse Scholenvereniging		2	21+21=42	Jager-Verzamelaar, Boer
	Godelindeschool		1	27	Ontwikkeling van het Leven
	IPS Hilversum	X	2	22+23=45	Vulkanisme
	Paulusschool		2	18+18=36	Archeologie
	Fabritiuschool		2	23+24=47	Max en de Toverstenen
	Montessorischool Hilv.-centrum	X	4	24+27+23+23=97	Max en de Toverstenen
		X	2	25+24=49	Jager-Verzamelaar, Boer
Titus Brandsma	X	1	12	Archeologie	
Groen van Prinstererschool		1	30	Jager-Verzamelaar, Boer	
Huizen	Montessorischool		3	27+26+27=80	Ontwikkeling van het Leven
Laren	Binckhorst-St. Jan	X	3	29+27+26=82	Ontwikkeling van het Leven
		X	3	24+26+25=75	Archeologie
	De Ploeg	X	1	26	Max en de Toverstenen
Muiden	St. Jozefschool	X	1	23	Archeologie
Nederhorst d. Berg	Meester Kremerschool		1	26	Vulkanisme
Oostzaan	De Korenaar	X	2	35+35=70	Opgraven fossiele botten
Oud Niedorp	OBS Oud Niedorp	X	1	17	Opgraven fossiele botten
Utrecht	Regentesseschool	X	2	29+30=59	Archeologie
	Vrij School, Utrecht	X	1	26	Vulkanisme
Weesp	De Muelen Vastwijkschool		2	26+27=53	Max en de Toverstenen
	Kors Breijerschool		1	19	Jager-Verzamelaar, Boer
TOTAAL	30 BO-scholen		56	1391	8 versch. programma's

Tabel 2. Overzicht van het bezoek door Basisscholen in2015 (X = niet bezocht in 2014)

Klassikaal bezoek vanuit het Voortgezet en Middelbaar onderwijs (VO) is helaas minder gebruikelijk, ondanks de nodige activiteiten om het tegendeel te bereiken. Evenals in 2014 bezochten ons 5 scholen, met in totaal van 467 leerlingen. Dit komt neer op een forse toename van 107 leerlingen t.o.v. 2014. Deze jongelui waren afkomstig uit 22 klassen (7 meer dan in 2014). Evenals vorig jaar kwam er helaas geen respons van VO scholen uit Laren, Weesp of Huizen. Sommige ons jaarlijks wel bezoekende scholen waren door omstandigheden helaas niet in staat om in 2015 te komen.

De werkgroep die zich specifiek richt op middelbaar en voortgezet onderwijs heeft in 2015 31 scholen aangeschreven met voorlichtende informatie om zo kennis te maken met onze programma's. Deze nieuwe aanpak is met name gebaseerd op bestaande behoeftes vanuit dit middelbaar onderwijs.

Plaats	School	Aantal klassen	Aantal leerlingen	Lesprogramma
Bussum	Willem de Zwijger College	9	193	Ontstaan van het Gooi
Hilversum	Alberdingk Thijm College	2	35	Ontstaan van het Gooi
	Roland Holst College	3	74	Ontstaan van het Gooi
		3	81	Paleontologie
	Gemeentelijk Gymnasium	3	42	Stenen practicum
Utrecht	Stedelijk Gymnasium	2	42	Endogene processen
TOTAAL	5 scholen	22	467	4 programma's

Tabel 3. Overzicht van het bezoek door scholen Voortgezet Onderwijs

5.2 Hulp bij spreekbeurten

In 2015 werd door individuele leerlingen 24 keer gebruik gemaakt van de geboden service om spreekbeurtdozen te lenen (ter vergelijking: 20x in 2014, 6x in 2013 en 9x in 2012). Er zijn dozen voor diverse onderwerpen samengesteld. De twee sierstenendozen zijn 7 keer uitgeleend, de twee artefactendozen 6 keer, de twee fossielen dozen 9 keer en de doos met zwerfstenen van 't Gooi twee keer.

Figuur 3. Spreekbeurtdoos sierstenen

De beschikbaarheid van deze dozen voor spreekbeurten over een geologisch onderwerp blijkt in een duidelijke behoefte te voorzien.

5.3 Kinderactiviteiten en Geopartijtjes

In 2015 is besloten om enthousiaste bezoekende kinderen de mogelijkheid te bieden om tijdelijk iets uit hun eigen verzameling te laten zien. Voor dit doel is een plank in de vitrine in de kinderhoek gereserveerd. Er hebben tot nu toe 5 kinderen gebruik van gemaakt. Daarnaast is er in de hoek voor de jeugd een beeldscherm met leuke kinderprogramma's ontwikkeld.

De werkgroep kinderactiviteiten moest helaas afscheid nemen van enkele trouwe medewerksters, waardoor de werkgroep nu nog maar drie leden telt. Aanvulling is dringend gewenst. Desondanks zijn er dit jaar 24 kinderpartijtjes verzorgd met in totaal 202 kinderen. De werkgroep organiseerde 9 keer een geologische kinderactiviteit op de eerste zondag van de maand. In de zomervakantie is bijvoorbeeld 4x de populaire activiteit “steentjes slijpen op glasplaat” georganiseerd. Deze kinderactiviteiten kosten 1 euro extra ter vergoeding van de materiaalkosten. De meeste activiteiten zijn goed bezocht.

5.4 Overige activiteiten

De scholenwerkgroep bracht een bezoek aan Naturalis om daar van gedachten te wisselen met de educatieve begeleiders. De Naturalis educatieve organisatie is dan wel vele malen groter, maar er worden minder doe-dingen aangeboden, terwijl er geen buitenprogramma's zijn en de nadruk ligt meer op biologie dan op geologie. De manier van werken en presenteren komt echter sterk overeen met die van ons museum. Voor wat betreft de geologische programma's kan het GMH zich zeker met Naturalis meten.

Leden van de scholenwerkgroep waren aanwezig bij de presentatie van de nieuwe NME-wijzer Gooi- en Vechtstreek in de info-schuur van het GNR.

Naar aanleiding van een verzoek uit de eigen gelederen voor geologische bijscholing heeft een van de medewerkers, tevens oud VU geologie docent een aantal lessen verzorgd voor alle medewerkers. Dit was uiterst nuttig en leerzaam en kan evt. de opmaat zijn voor workshops voor volwassenen. Deze medewerker verzorgde ook een speciaal programma voor de HBO-docentenopleiding aardrijkskunde van InHolland.

Twee medewerkers hebben veel energie gestoken in deelname aan de landelijke Museum-educatieprijs. Het programma 'Jagers, Boeren, Verzamelaars' is daarbij gebruikt als onderwerp. Ofschoon ze hiermee niet in de prijzen vielen was het een leerzame exercitie, die in het eindrapport van de jury is genoemd als behorend tot de 60 beste voorbeelden uit Nederland.

6. Bibliotheek en documentatiebeheer

De bibliotheek is thans voorzien van een digitale zoekmogelijkheid op onderwerp en titelopgave. Aan rubricering van tijdschriftartikelen voor dit doel wordt nog gewerkt. Een bijzonder boekwerk, als gift geschonken door de Geologische dienst TNO bij de voorbereiding van de energie expositie, is het zeer omvangrijke (A2 formaat) en 13 kg zware standaardwerk over de petroleumgeologie van noordwest Europa (Petroleum Geological Atlas of the Southern Permian Basin Area).

7 Onderhoud en techniek

Dit jaar is de nodige aandacht gegeven aan de elektrische veiligheid binnen het museum. Goede afspraken over de te respecteren normen bij de aanleg van elektrische verbindingen bleken nodig te zijn. Huisaannemer van Zoelen verzorgde naast enig loodgieterswerk o.a. reparatie van daklood-afdichtingen als gevolg van diefstal plus buiten schilderwerk aan het Tolhuis conform het vigerende Meerjaren-onderhoudsplan (MJOP). Tijdens de schilderwerkzaamheden zijn meerdere, niet tijdig herkende gevallen van houtrot geconstateerd, die daardoor aanleiding gaven tot een forse overschrijding van de MJOP

begroting. Met van Zoelen zijn daarom afspraken gemaakt om het risico van overschrijding van het MJOP in de toekomst zo klein mogelijk te houden.

Door de museale ICT en Media groep is een goed werkend WIFI systeem aangelegd en is de verlichting van een aantal diorama's vervangen. Ook zijn diverse verouderde computers vervangen door nieuwe en is assistentie verleend bij het installeren en inrichten van beeldschermen ten behoeve van exposities. Op de kosten van noodzakelijke programmatuur kan flink bespaard worden door toetreding tot het Techsoup Nederland donatieprogramma voor culturele- en onderwijsinstellingen. Het ruimtegebrek binnen het museum heeft geleid tot inventarisatie van spullen die afgevoerd kunnen worden. Dit proces was eind 2015 nog niet afgerond.

8 Public relations, interne communicatie en jaarmarkten

De activiteiten van de PR-groep richten zich op drie doelgroepen: de (potentiële) bezoekers, de Vrienden van het GMH en andere relaties en de medewerkers van het museum zelf. Het jaar 2015 kende dit jaar geen speciale hoogtepunten, maar het was een jaar vol activiteiten, waarbij de agatententoonstelling tot begin november heeft gelopen. In de loop van het jaar zijn er via landelijk georganiseerde activiteiten vanuit de Museumvereniging ook in het GMH verschillende speciale activiteiten geweest. Zoals de Week van de Wetenschap in oktober, activiteiten voor kinderen via Museumkids, plus een tweetal workshops voor kinderen, getiteld "Glas, word een glasexpert". Dit in samenwerking met en onder leiding van Ceciel de Bie, die het gelijknamige boek schreef, waaraan ook het GMH een bijdrage heeft geleverd.

Figuur 4. Beschilderd glas aan het eind van de workshop "Glas"

8.1 Pers en Voorlichting

In 2015 zijn de museumagenda, algemene folders en andere materialen zo veel mogelijk ingezet en verspreid over de onze vaste adressen, zoals bibliotheken, hotels, campings en andere musea.

De vaste activiteiten, zoals de lezingen op de 3e zondag van de maand en de kinderactiviteiten op de 1e zondag van de maand, worden zo veel mogelijk onder de aandacht gebracht via persberichten in regionale kranten, de Gooi- en Eemlander en de huis-aan-huisbladen. Daarnaast speelt de website een belangrijke rol in de communicatie van de museumactiviteiten en zijn er inmiddels op het GMH YouTube kanaal een paar leuke filmpjes zichtbaar .

Ook werden onze bijzondere activiteiten op deze wijze onder de aandacht gebracht, zoals de eigen 'Oktober-kindermaand', en in het kader van het Weekend van de Wetenschap een speciale presentatie over fluorescentie.

Voor wat betreft de vertegenwoordiging van het GMH bij jaarmarkten is met ingang van 2015 voor een nieuwe opzet gekozen. Voor elke jaarmarkt waar het museum vertegenwoordigd is, is nu een coördinerend medewerker beschikbaar voor de organisatie, naast een algemeen coördinator. Daardoor zijn de werkzaamheden overzichtelijk en goed te doen, ook voor onze oudere medewerkers. Deze opzet is goed bevallen. Het museum was vertegenwoordigd bij onderstaande evenementen:

- Het Schaapscheerdersfeest van het Goois Natuurreservaat in Blaricum, zondag 6 juni.
- Het Houthakkersfeest in de Lage Vuursche, zaterdag 15 augustus
- Het oogstfeest in Laren van de Stichting Oude Landbouwgewassen Laren (SOLL), zondag 30 augustus
- INMARKT van de Gemeente Laren, zondag 13 september

In 2015 zijn er geen speciale, dure advertenties geplaatst. Wel zijn updates aan een aantal websites geleverd waar het GMH een plekje op de website heeft, zoals de VVV, Eropuit en Weekend van de Wetenschap.

Het museum maakt deel uit van Cultuurpark Gooi & Vecht, dat via VVV Gooi & Vecht is aangesloten aan een netwerk van multimediale culturele bezienswaardigheden in onze regio. Bovendien staat Cultuurpark Gooi & Vecht op een gratis app van izi.TRAVEL. Ons museum kan daardoor met een druk op de knop vanuit binnen- en buitenland worden bereikt voor meer informatie.

In samenwerking met het Fietsgilde zijn in 2015 wederom twee combitochten georganiseerd. Daarbij werd een bezoek aan het museum gecombineerd met een fietstocht in de regio. Deze samenwerking wordt voortgezet.

8.2 Hofland Journaal en Nieuwsbrief

Vrienden van GMH (voorheen donateurs) en andere relaties worden van de activiteiten binnen het museum op de hoogte gehouden door middel van het kleurige Hofland Journaal. In 2015 zijn er zoals gebruikelijk twee Hofland Journaals uitgegeven. Dit jaar is een start gemaakt met het digitaal versturen van deze Journaals, om zo de kosten te drukken en digitale nieuwsverschaffing eigentijds is. Een aantal exemplaren wordt wel geprint voor diverse leestafels in bibliotheken en de eigen leestafel, naast toezending aan niet digitale 'Vrienden'.

Voor de eigen medewerkers wordt de Hofland Nieuwsbrief samengesteld. Daarin wordt verslag gedaan van belevenissen van de afgelopen periode en worden nieuwe activiteiten aangekondigd. Medewerkers zijn daarbij in de gelegenheid om een eigen bijdrage te leveren. Er zijn 5 Nieuwsbrieven verschenen in 2015. Ondanks het feit dat het inzamelen van kopij niet vanzelf gaat blijft de Nieuwsbrief een onmisbaar instrument voor de interne communicatie.

8.3 Website

In 2015 heeft de website geen bijzondere veranderingen ondergaan, afgezien van regelmatige aanpassing van de berichtgeving. Wel is de website nu ook aangepast aan makkelijker lezen bij gebruik door smartphones.

8.4 Nieuwsflits

Het digitale nieuwsbulletin 'Nieuwsflits' wordt regelmatig gebruikt om geïnteresseerden en Vrienden Van (voorheen donateurs) op de hoogte te houden en de verschillende activiteiten

aan te kondigen. Door het gebruik van de Nieuwsflits zijn we nog beter in staat per doelgroep informatie te verstrekken aan diegene die dit op prijs stellen en dit bestand groeit dan ook .

9 Werving van nieuwe medewerkers

De intake coördinator heeft in 2015 met 9 kandidaten voor GMH vrijwilligerswerk gesproken. Na hun opname als kandidaat-medewerker is hun verdere begeleiding afgehandeld door de coördinatoren en het bestuur. Inmiddels zijn 4 Kandidaten aangesteld als vrijwilliger bij ons museum. 2 Kandidaten zitten nog in de procedure van kandidaat-medewerker. Twee kandidaten hebben uiteindelijk geheel afgezien van werk bij ons en één persoon haakte al tijdens het eerste gesprek af.

Onze vrijwilligers vacatures worden aangemeld bij Versa in Hilversum, Bussum, Weesp en Laren en bij de vrijwilligerscentrale in Huizen. In de loop van het jaar zijn de advertenties voor de vacatures bij VERSA herzien en begin december jl. nog aangepast met minder nadruk op gevraagde kennis van de geologie. De vacatures zijn te vinden op <http://www.versavrijwilligerscentrale.nl> en www.vconline.nl (Huizen).

10. Publicaties door medewerkers

De onderstaande artikelen zijn door medewerkers van het GMH in tijdschrift- en/of boekvorm gepubliceerd over een aardkundig onderwerp.

Koopman, S., 2015. Vuursteen en kwartsiet in het Gooi, de grondstoffen voor gereedschap, Archeologica Naerdincklant, jrg. 2015-1

Koopman, S. en Sevink, J., 2015. Over het ontstaan van een keienrijk diamict in het Gijzenveen. Grondboor & Hamer 69 (3): 99-105.

Koopman, S. en Sevink, J., 2015. Boek "Zand in Beweging", Uitg. St. Vrienden van het Gooi.

Fortuin, A.R., 2015. Nummulieten en hun opwaardering van sprookjesmunt tot oliereservoir. Gea, jrg. 2015(1): 26-29.

Fortuin, A.R. Aardbevingen in het Jordaandal: geologische en archeologische getuigenissen. Gea, jrg. 2015 (2): 35-61.

Figuur 5. Kristalvormen